

GALERIJA BOŽIDAR JAKAC
BOŽIDAR JAKAC ART MUSEUM
Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
07 49 88 140 / info@galerija-bj.si

IZPOSTAVLJENO IZ RAZSTAVNEGA PROGRAMA 2019

IRWIN: Was ist Kunst - BiH (All The Heroes 1940-1945)

nekdanja samostanska cerkev, 26. 4. – 7. 7. 2019

Namen mednarodno uveljavljanje skupine IRWIN je v nadaljevanju avtorskih projektov Was ist Kunst, tokrat poseči v ideološko blokado znotraj države Bosne in Hercegovine. Projekt bo zasnovan na interpretaciji portretov vseh narodnih herojev Bosne in Hercegovine iz časa II. svetovne vojne. Ideološki konstrukt je praviloma uokvirjena podoba. Skupina IRWIN bo skozi lastno poetiko ideološko točko pogleda na dela premaknila izven okvirja na način, da bo dela uokvirila v njihove avtorske okvirje. S tem konstrukt naenkrat razpade, ostane samo jasna sled ideološkega aparata, ki seveda deluje naprej in novi podobi pridoda nov ideološki konstrukt. Umetnost kot taka seveda seže dlje in ideologijo preseže. Tudi z mednarodnimi, transnacionalnimi projekti, ki iz vsebine izluščijo zgolj in samo bistvo.

Namen projekta je združiti ideološko razdvojenost današnjega časa v Bosni in Hercegovini in poglobiti profesionalni odnos med akterji likovne scene v različnih entitetah, tudi preko mednarodno uveljavljene skupine IRWIN, ki bo poskrbela za mednarodno odmevnost projekta. Projekt se je lani začel v Banja Luki, v dogovoru so gostovanja v nekaj galerijah zahodne Evrope, v Zagrebu in v Beogradu, nato pa bo projekt pot simbolično zaključil s postavitvijo v Sarajevu.

Gostovanje razstave Obrazi ekspresionizma / Odtisi duha v galeriji GASK v Kutni Hori na Češkem

15. 6. – 20. 9. 2019

Najpomembnejši projekt galerije in uspešno mednarodno sodelovanje v letu 2018, katerega končni rezultat – razstava 130 del slovenskih, čeških in nemških ekspresionistov – je bila dobro sprejeta tako med laično kot strokovno javnostjo v Sloveniji in na tujem, bomo nadaljevali z gostovanjem v galeriji GASK v Kutni Hori na Češkem, kamor bomo prenesli dela slovenskih ekspresionistov ter jih postavili skupaj z razširjenim izborom čeških in nemških avtorjev.

RAZSTAVNI PROGRAM 2019

XIII. postavitve v Grafičnem kabinetu Bogdana Borčiča: Abstrahirane, lirične obmorske kompozicije

8. 2. 2019 – 2. 2. 2020

Galerija Božidar Jakac v Grafičnem kabinetu Bogdana Borčiča hrani več kot 1400 umetnikovih del, vsako leto na razstavi pa predstavimo izsek iz opusa. Letošnja postavitve grafik Bogdana Borčiča je izbor iz avtorjevega delovanja v 60. letih 20. stoletja, ko je umetniška grafika na Slovenskem in po svetu doživljala vrhunec.

Želja po svobodi – Dosje BiH

Lamutov likovni salon, 29. 3. – 12. 5. 2019

Sedem muzejskih institucij v BiH, ki so imele status nacionalnih muzejev, med njimi tudi Umetniška galerija BiH, se je zaradi političnih interpretacij v nekem momentu znašlo v brezizhodni situaciji, saj so ostale brez sistemskega financiranja. Posledično se je problem prenesel v več družbenih por, tudi v sistemsko delovanje likovne produkcije na tem področju. Šest uveljavljenih umetnikov, **Gordana Anđelić Galić, Maja Bajević, Igor Bošnjak, Mladen Miljanović, Nebojša Šerić Šoba in Damir Nikšić** so skupaj z Umetniško galerijo BiH pripravili projekt Želja po svobodi – Dosje BiH, s katerim gostujejo v tujih institucijah in opozarjajo na razmere v matični državi, predvsem pa se v lastnih avtopoetikah sprašujejo in ugotavljajo, da so sproducirali razstavo, ki ima, kot kažejo razmere, neomejen rok trajanja, saj se od začetkov produkcije in ves čas gostovanj (6 let) praktično nič ni premaknilo na bolje.

Vera Stanković: Transformacije

lapidarij, 12. 4. – 9. 7. 2019

Akademsko slikarka Vera Stanković (1967, Suresnes, Francija, po rodu iz Srbije) že dalj časa živi in ustvarja v Sloveniji. V našem likovnem prostoru jo poznamo predvsem po projektih z družbeno kritično tematiko, ki jih izvaja v specifičnem mediju – keramiki. V središče dogajanja postavlja človeka kot slehernika, zato so njene človeške figure skicozno ekspresivne in praviloma nastopajo v množičnih prizorih. V zadnjem času pa v svoje instalacije vse izraziteje vnaša tudi razne predmete iz vsakdanjega okolja. Za projekt z naslovom Transformacije načrtuje tudi prisotnost lastne slikarske produkcije, s čimer bi se slovenskemu občinstvu prvič predstavila kot slikarka.

Vera Stanković je z Galerijo Božidar Jakac že sodelovala leta 2012 v okviru skupinske razstave Keramika v konceptu 4/2. Njen projekt je bil uspešen in od takrat intenzivneje strokovno spremljamo njen razvoj, ki je dozorel za samostojno postavitve v teh prostorih.

Drago Tršar: Monument

novi prostori GBJ, 17. 5. - 8. 9. 2019

Ob 90. letnici rojstva kiparja Draga Tršarja (april 2018) je Galerija Božidar Jakac konec leta 2017, v sodelovanju s šestimi javnimi zavodi, pristopila k projektu Drago Tršar – Monument. Rezultat projekta je niz preglednih razstav, kot poklon kiparjevemu izjemnemu in širokemu opusu.

Razstava v Galeriji Božidar Jakac se bo zaradi tehničnih danosti

in specifičnosti našega prostora osredotočila na plastiko manjših formatov, pri čemer bomo izpostavili avtorjev izjemen opus portretov. Postavitve bo spremljalo arhivsko gradivo in video (zračni) posnetki izbranih spomenikov in drugih Tršarjevih javnih kiparskih del v Sloveniji in tujini ter obsežna monografija, ki jo je lani izdala Moderna galerija.

Božidar Jakac: Železarski cikel iz zbirke Gornjesavskega muzeja Jesenice

Lamutov likovni salon, 7. 6. – 6. 10. 2019

V letu 2019 obeležujemo 120. obletnico rojstva umetnika Božidarja Jakca. Ob tej priložnosti bomo v razstavišču Lamutov likovni salon gostili likovno serijo Jakčevih del iz zbirke Gornjesavskega muzeja Jesenice. Serija risb v kredu je nastala leta 1939 kot študijska priprava za izvedbo večje jedkanice z naslovom Martinarna z motivom notranjščine jeseniške jeklarne, ki jo je Jakac ustvaril na pobudo svojega prijatelja, metalurga Cirila Rekarja. Z vidika obravnavane vsebine in upodobitev delavcev ter industrijskega pejzaža gre za posebnost v Jakčevem opusu. Ob razstavi načrtujemo tudi gostujoče predavanje Aljaža Pogačnika, kustosa v Gornjesavskem muzeju Jesenice, ki bo spregovoril o Jakcu in njegovih delih ter pomenu Jeseniškega cikla za mesto Jesenice in njegovo zgodovino.

Svetlana Jakimovska Rodić: Made in Forrest

lapidarij, 12. 7. – 3. 11. 2019

Akdemska grafičarka Svetlana Jakimovska Rodić (1965, Kumanovo, Makedonija) bo na samostojni razstavi predstavila serijo monotipij, nastalih v zadnjih treh letih, pri katerih za matrico uporablja lubje dreves, ki ga je napadel lubadar. V materialu odkriva risbo sledi teh žuželk, odtise njihove gravure pa transformira v zgradbo artefakta. Odtise na papirnatih trakovih s prepletanjem in lepljenjem združuje v večje grafične instalacije, ki jih bo v štirih prostorih Lapidarija združila v celovito postavitev.

Avtoričino zanimanje za »grafične« sledi življenjskega cikla lubadarjev (zalubnikov) izhaja iz raziskovanja razlogov za povečano število (invazivnih) žuželk, kot posledice človekovega neracionalnega poseganja v naravo, nestrukturiranega pogozdovanja monokultur na nižjih nadmorskih višinah, klimatskih sprememb, ... Avtorica uporablja najdeno matrico kot pokazateljico človeškega odnosa do narave v kontekstu ekoloških prizadevanj za razumevanje evolucijskih dogodkov.

Neven Bilić (kiparska instalacija)

nekdanja samostanska cerkev, 13. 9. – 15. 12. 2019

Hrvaški kipar Neven Bilić bo do arhitekturnega kompleksa nekdanje samostanske cerkve Galerije Božidar Jakac pristopil skozi zanj značilno likovno poetiko, kjer s pridom prehaja iz elementov tradicionalne, tudi baročne, arhitekture v sodobne kiparske prakse, ki se zrcalijo predvsem v inovativnosti uporabe sodobnih materialov.

Neven Bilić, rojen l. 1972 v Zagrebu, je izredni profesor za kiparstvo na Akademiji likovnih umetnosti. Za svoje delo je prejel številne nagrade, med drugim l. 2017 tudi glavno nagrado 12. Trienala hrvaškega kiparstva v okviru katerega je v letu 2018 samostojno razstavljal.

Razstava bo nastala na podlagi dolgoletnega sodelovanja Galerije Božidar Jakac z Muzejem sodobne umetnosti v Zagrebu in s kustosinjo Vesno Meštrić.

Nande Vidmar: Retrospektivna razstava

novi prostori GBJ, 4. 10. 2019 – 23. 2. 2020

Nande Vidmar je eden ključnih predstavnikov slovenskega ekspresionizma in nove stvarnosti. Njegov opus je pomemben za razumevanje likovnih pojavov na Slovenskem, pa tudi v širšem mednarodnem miljeju, saj je v zgodnjem obdobju ustvarjal pod vplivom nemške skupine Die Brücke in avstrijskega ekspresionista Oskarja Kokoschke. Čeprav je leta 1978 prejel Prešernovo nagrado, je bil za časa življenja kot slikarska osebnost znotraj likovnega kanona potisnjen na obrobje.

Nande Vidmar se je po prvi svetovni vojni izpopolnjeval na Dunaju, v Dresdnu in v Parizu. Slikarstvo je študiral na zagrebški Akademiji za likovno umetnost. Bil je tudi član dunajskega umetnostnega združenja Hagenbund. Tako slogovno kot vsebinsko je vplival na delovanje svojega mlajšega brata, grafika in slikarja Draga Vidmarja.

Retrospektivna razstava bo priložnost za celovitejše razumevanje avtorjevega opusa ter za njegovo slogovno in motivno umestitev v slovenski in srednjeevropski prostor.

Matjaž Geder: Na krilih

Lamutov likovni salon, 18. 10. – 22. 12. 2019

Matjaž Geder se bo na razstavi v Lamutovem likovnem salonu naslovljeni Na krilih predstavil z najnovejšimi grafikami (2018-2019), izvedenimi v tehniki monoprinta v večjih formatih (65 x 95 cm). Geder v svojih delih raziskuje aktualne tematike povezane z dobo odraščanja in šolskega sistema, v katerega je kot učitelj likovne umetnosti na osnovni šoli vsakodnevno vpet. Ozadje grafik tvorijo odtisi pisalnih površin šolskih klopi, v katerih so z vrezi in napisi pustile svoj odtis generacije učencev. Na to podlago umetnik odtiskuje svoje motive, ki se tematsko vežejo na odraščajoče mladostnike in duševne stiske učencev, kar avtor podkrepi z odtisi psiho farmakoloških zdravil. Naslov razstave Na krilih označuje tako mladostniško zanesenost in prestopanje mej kot tudi željo po preseganju konfliktov, navdih in let domišljije. Razstavo grafik tematsko dopolnjujejo mobilipotiskana papirnata letala oz. origami lastovke dimenzij A4 in A3, ki se viseče s stropa galerije premikajo ob gibanju obiskovalcev v razstavišču. Mobilni s potiski nosijo sporočila učencev, odražajo željo po premikanju, osvoboditvi iz spon sistemov in nadzora v šolah in v nuklearnih družinah, hkrati pa opozarjajo tudi na temo medvrstniškega nasilja, ki se kot zbadanje ali obmetavanje lahko vrši tudi s papirnati letali.

Mednarodni simpozij kiparjev FORMA VIVA Kostanjevica na Krki 2019

1.-27. 7. 2019

Mednarodni simpozij kiparjev Forma viva v Kostanjevici na Krki poteka od 1961 in velja za najstarejši še vedno delujoči kiparski simpozij na svetu.

Tudi za leto 2019 smo se, kot ustanovni članici in še delujoči delovišči, dogovorili z Obalnimi galerijami Piran, da sestavimo skupno strokovno komisijo za postopek izbora sodelujočih kiparjev na obeh kiparskih deloviščih. Enomesečni dogodek bo zaznamovala slovesnost ob odprtju (četrtek, 4. julij) ter slavnostni zaključek simpozija (sobota, 27. julij) s predstavitvami novih skulptur, umeščenih v Park skulptur Forma viva.

Galerija Božidar Jakac

je umeščena na rob Kostanjevice na Krki, enega najstarejših slovenskih mest in edinem mestu na otoku, ki vabi z bogato zgodovinsko, kulturno in naravno dediščino. Na mestu današnjega muzeja je nekdanj dominiral cistercijanski samostan Marijin Studenec, ki ga je leta 1234 ustanovil koroški vojvoda Bernard Spanheimski. Vse do ukinitve leta 1786 je samostan predstavljal ekonomsko, kulturno in gospodarsko središče, ki so ga obvladovali menihi. Po razpustu je kostanjeviški samostan začel strmo propadati, prva obnovitvena dela samostanskega kompleksa pa so stekla v 50. letih 20. stoletja in potekajo še danes. V ta čas segajo tudi začetki galerijske dejavnosti v Kostanjevici na Krki. Na pobudo Lada Smrekarja je bil ustanovljen Dolenjski kulturni festival v okviru katerega se je v prostorih tukajšnje osnovne šole vzpostavila Gorjupova galerija v nekdanjem ministerialnem dvorcu na otoku pa razstavišče Lamutov likovni salon, danes obe dislocirani enoti Galerije Božidar Jakac, ki je bila formalno ustanovljena leta 1974.

Sedanja muzejska ustanova se z desetimi stalnimi razstavami, tremi razstavišči za občasne razstave (lapidarij, nekdanja samostanska cerkev, Lamutov likovni salon) in z nedavno odprtimi novimi razstaviščnimi prostori, primernimi za večje projekte, po površini in likovnem fondu uvršča med največje v Sloveniji. Hrani in predstavlja likovna dela 20. stoletja s poudarkom na slovenskem ekspresionizmu. Jedro tvorijo stalne zbirke osrednjih protagonistov slovenske moderne umetnosti, kot so France Kralj, Tone Kralj, Božidar Jakac, France Gorše, Jože Gorjup, Zoran Didek, Bogdan Borčič in Janez Boljka. Od leta 1977 je javnosti na ogled sijajna Pleterska zbirka evropskih slikarjev, sicer last bližnje Kartuzije Pleterje. Med deli, nastalimi v razponu od 17. do 19. stoletja, izstopa serija apostolov, ki je predvidoma nastala v delavnici flamskega mojstra Anthonisa Van Dycka.

Od ustanovitve galerije do danes so se na občasnih razstavah predstavili številni uveljavljeni slovenski in tuji sodobni umetniki. Med najbolj odmevnimi so bili prav gotovo projekti narejeni za prostore nekdanje samostanske cerkve, kot ene najeminentnejših razstavišč v Sloveniji.

Dolgo tradicijo ima tudi Mednarodni kiparski simpozij Forma viva, ki se je začel na delovišču v Kostanjevici na Krki leta 1961 in velja za najstarejši še vedno delujoči kiparski simpozij na svetu. Na bienalnih simpozijih ustvarjalci tekom enomesečnega bivanja v idiličnem lokalnem okolju ustvarijo kip iz hrastovega lesa, značilnega za to področje. Tako skozi desetletja okoli zgradbe muzeja nastaja Park skulptur Forma viva, kjer je na ogled več kot 100 monumentalnih skulptur.